

nen wil, zo als by 't vergulden verhan-
elt is.

*Van het Boetseeren, en de prepareringe dier
Wassen en Leemen.*

Hier boven van Geboetseerde Patroo-
nen, iets gemeld zynde, zo werd hier
deszelfs behandeling ook ter neer gesteld,
als zynde een konst, by alle konst Bemin-
naars geaght, en voor een Zilver-smid no-
digh, te verstaan.

Het geschiedt meest (gelieft hier tot het
maaken van Modellen te verstaan.) Van
Was-pot, of Pyp aardt, welke drie soor-
ten, het bequaamst, (midts wel geprepa-
reerd weesende) daar toe zyn. Daar van,
konnen werden gemaakt geheel, of half
ronde Beeltwerken, Vis ton, Loof, en
wat verder tot sieraadt werdt vereyft.

Belangende de Boetseer-wassen, die war-
den zeer verscheydentlyk geprepareerd, het
zy na het Saysoen des Jaars, of de zinn-
elykheydt des Meesters, Zommige maa-
ken dat, van 1 po. geel Was, 4 on. Ter-
pentyn, en 4 on. roode Bolus, (die wel
fyn gemaalen is) smelten dit te zaamen,
gietent in schoon waater, en kneeden het
dan wel door malkanderen, zo werdt het
voor goet Was gehouden.

Andere neemen 3 po. Was, een tweede po.
Meel,

Meel, of Blom, 2 on. Kaars-smeer, 1 pond roode Meny, en voor 3 ft. Terpentyn, behandelen dat als vooren. Men kan het Boetseer-was kleuren, zo men begeert, als daar toe, wit Was, wert genoomen, en met zulke verf-stoffen gemenght als men de kleur begeert.

Tot heele kleyne Boetseerseltjes, neemt men 1 pond wit Was, 2 loot Hars, 6 loot Meny, en 4 loot Verkens Reufel, ook onder malkanderen gesmolten.

Des Winters prepareert men de Wassen week, en des Somers hard, het eerste geschiedt, door wat meerder Verkens Reufel, of Lyn-oly, en 't laatste door meerder Verf-stoffen, daar by te doen.

Men Boetseert met instrumenten, die Boetseer-sticken werden genaamt, en gemaakt werden uyt de alderhardtste, te bekomene Houten, ook van Yvoor, Paardsbeen, of Yser. Haare lenghte is 5 du. tot klein, en 7 à 8 du. tot groot Werck ordinaar, (dogh alles ten keure van den gebruyker.) Die beyde deszelfs eynden na zyn voorgenomen Werk by vorm van Schopjes, of Spaadeltjes, prepareert laten de dezelve op de midden wat dieker, voor de vastigheyd in de hand. Tot Was houde ik yvoor, of beenen, voor het best. Dogh in Pot-aard kan men alle soorten gebruyken. Maar tot een compositie van Steen kalck, Pleyster, en ordinare Kalk onder malkander

ter gekneedt, heeft men wel van Staal-ge-
 arde van nooden.

Alle Boetfeersels, juist niet op eenen dag
 omende werden afgemaakt, zo moet men
 ezelve (zo langh die onder handen zyn)
 oeken te bewaaren, voor stof en vedroo-
 en, om dat het Was door de lught hardt
 erdt, en van buyten als met een korst
 vertroocken, die zonder het, weer heel en
 l te verkneeden, niet wel te behandelen
 is, byzonder als dat eenige daagen in de
 icht gestaan heeft. Om dat voor te koo-
 en, zo dekt men het met een voghtige
 oeck, en zet het in een donkere plaats,
 als men daar dan weer aan wil werken,
 maakt men het met sterk te beascimen weer
 ot zyn voorige buyghsaamheydt. Pot-aardt
 f andere voghtige stoffen, moeten ook al-
 os, met natte doeken werden gedeckt, om
 by zyn natuurlyke voghtigheydt te hou-
 en. Eenigh werck van Pot- of Pyp-aardt
 eboetfeert zynde, kan men langhsaam in
 e lught laten droogen, voorts in een Pot-
 ackers oven, laten backen tot steen.

*Hoe men Vormen van Was giedt, en het
 Giedtwas prepareerd.*

Giedtwas is een geprepareerd Was, en
 werdt met veel nut gebruykt, tot het
 gieten van Beelden in Vormen van Pley-
 ter, het zy dat men die heel wil houden,
 of tot Hol-gieten gebruyken. Als meede
 tot

tot vormen over plystere, gaboetseerde, of andere beeldwercken, en ook, over goude, zilvere, kopere, of looden platen (daar maar enige figuren opgedreeven zyn) om die namaals, van pleyster te kunnen nagieten, en tot u studie of plaasier bewaaren: Men prepareert het op verscheyden manieren, zo als hier eenige recepten volgen, zo men iets wil gieten, daar door boetseeren (gegooten zynde) aan moet werden verandert, dan neemt 1 po. wit Was, 1 po. Hars, een vierde po. Zwartzel, en 2 leepeltjes Lyn-oly. Dit Was is een blyft buygsaam, daar andere Giet-wassen steen hardt werden, ter oorzaak dat daar geen smerigheydt in gebruykt werdt, maar wel zwaare Verf-stoffen, om de Figuren te beeter te doen aanparfen.

Hier toe neemt men, ordinaat 3 pond geel Was, 1 po. Hars, een half pond roode Meny, dat te zaamen wel door malkander gesmolten, of 2 po. Was, 1 po. Hars, en een half po. Meny. Dogh ryckelyk Meny, giet altoos het netst.

Begeerende van dit was, een vorm over Zilver, Kooper, of Loodt, te gieten, zo moet het model eerst met Ury (of Pis) (door middel van een Pensseel, of Veer) bestreeken werden, tot 3 à 4 reysen toe, en zoetjes boven 't vier laten droogen, voorts maakt dicht, om 't zelve, een rand van Pot-aardt, zo hoog als gy de vorm dick begeert, smelt

elt dan het geprepareerde Was, roert het om, zet het van 't vier, laat dat zo ut werden; dat men daar een vinger in len kan, Afemt over 't Model, en giet t Was daar op, laat dat heel hardt wer- n, neemt dan de Vorm, voorzichtig af, zal die goedt zyn.

Maar zo men over Pleyster een Vorm l gieten, dan leght men 't Model in loon (warm) waater, laadt het daar zo igh in leggen, tot dat geen bobbels, of iasjes, zigh meer op 't waater vertoonen, n uytgenoomen, en zo droogh laten erden, dat men der geen waater, meer kan zien, dan het Was daar overgegoo- n, als vooren. Zo men Was over houdt il gieten, dan moet het Model met waa- r, of pis, werden vogtig gemaakt. En o deeze manier, kan eenigh deel van een- enfchen lighaam, (leevendig, of dood,) erden afgegooten.

Van Pleyster te gieten, en wat Pleyster is.

DE zo genaamde Pleyster, is een soort van steen, die op veele plaatsen uyt aarde werdt gedolven, deze werdt in 't er gegloeydt, weer kout geworden zyn- , heel fyn gestampt, of gemaalen, (de nste is de beste,) en die werdt gebruyckt, n de kleynste, en scharpste, Figuertjes te gieten, de groofste, tot Beeldt, en an-